

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o Predlogu za direktivo Evropskega parlamenta in Sveta SVETA o devetindvajseti spremembi Direktive Sveta 76/769/EGS o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi z omejitvami pri trženju in uporabi nekaterih nevarnih snovi in pripravkov (snovi, razvrščene kot rakotvorne, mutagene ali strupene za razmnoževanje — r/m/r)

COM(2004) 638 final -2004/0209 (COD)

(2005/C 255/05)

Svet je 20. oktobra 2004 sklenil, da v skladu s členom 95 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu: *Predlog za direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o devetindvajseti spremembi Direktive Sveta 76/769/EGS o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi z omejitvami pri trženju in uporabi nekaterih nevarnih snovi in pripravkov (snovi, razvrščene kot rakotvorne, mutagene ali strupene za razmnoževanje — r/m/r)*

Strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 16. marca 2005. Poročevalec je bil **g. Sears**.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 416. plenarnem zasedanju 6. in 7. aprila 2005 (seji z dne 6. aprila 2005) s 126 glasovi za, 2 glasovoma proti in 6 vzdržanimi glasovi.

1. Uvod

1.1 Predlogi Skupnosti za varovanje javnega zdravja in okolja se trenutno nanašajo predvsem na tri zakonodajne instrumente, ki so v veljavi že dlje časa, to so Direktiva Sveta 67/548/EGS z dne 27. junija 1967 o približevanju zakonov in drugih predpisov v zvezi z razvrščanjem, pakiranjem in označevanjem nevarnih snovi, Direktiva Sveta 88/379/EGS z dne 7. junija 1988 o približevanju zakonov in drugih predpisov v zvezi z razvrščanjem, pakiranjem in označevanjem nevarnih pripravkov, ki sta jo nadomestile Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 99/45/EGS z dne 31. maja 1999 in Direktiva Sveta 76/769/EGS z dne 27. julija 1976 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi z omejitvami pri trženju in uporabi nekaterih nevarnih snovi in pripravkov.

1.2 Nadaljnje direktive EGS in ES so v preteklih letih omenjene zakonodajne instrumente ohranjale, podaljševale in spreminjale njihovo pravno vsebino ter jih prilagajale tehničnim napredkom z vključevanjem posameznih prilog. Slednje navajajo tehnična vprašanja, načine laboratorijskih preizkusov, ki se izvajajo, podatke o opozorilnih in obvestilnih stavkih, kemijske identitete, številke CAS, EC in indeksne številke ter uporabo snovi.

1.3 Cilj spremenjenih direktiv je ohranitev notranjega trga za navedene snovi in pripravke. Zato je treba zagotoviti, da so določila posameznih direktiv usklajene tako med seboj kot tudi z drugimi pravnimi instrumenti določenih sektorjev (npr. na področju pesticidov ali kozmetike) ter da podpirajo ustrezne akcijske programe (npr. akcijski načrti EU za boj proti raku).

1.4 Predloženi predlog Komisije je 29. sprememba Direktive Sveta 76/769/EGS. Slednja sledi in izvaja Direktivo Komisije

2004/73/EG z dne 29. aprila 2004, ki je 29. (naključno ista številka) prilagoditev tehničnemu napredku Direktive Sveta 67/548/EGS.

1.5 Direktiva Komisije 2004/73/EG v okviru prilagoditve tehničnemu napredku dopolnjuje priložo I k Direktivi Sveta 67/548/EGS in pri razvrščanju, pakiranju in označevanju številnih snovi upošteva najnoveše podatke toksikoloških znanstvenih raziskav, hkrati pa spreminja tudi priložo V k Direktivi Sveta 67/548/EGS, oziroma navedene metode za določitev fiziokemičnih lastnosti, strupenosti in strupenosti za okolje snovi in pripravkov, ter omejuje število živali, ki se lahko uporabljajo v namene poizkusov, na minimum.

1.6 Direktiva Komisije 2004/73/EG, ki določa te spremembe, je bila objavljena aprila 2004 (Ul. L 152 1-311). Direktiva številne snovi razvršča ali ponovno razvršča kot rakotvorne, mutagene ali teratogene (snovi cmr ali c/m/r). Ukrepi so v skladu z mnenjem Odbora o prilagajanju tehničnemu napredku direktiv o odpravi tehničnih ovir pri trgovanju z nevarnimi snovmi in pripravki. V tovrstnih primerih Evropska komisija ni obvezana, da Evropski parlament ali Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za njuno mnenje.

1.7 V skladu z Direktivo Sveta 94/60/EG (14. sprememba Direktive Sveta 76/769/EGS), se snovi c/m/r ne smejo uporabljati v snoveh in pripravkih, ki se dajo v promet za prodajo širi javnosti. Da se te snovi lahko dodajo prilogi k Direktivi 76/769/EGS je potreben primeren izvedbeni ukrep, kot je to trenutni predlog Komisije. V skladu s členom 95 Pogodbe je v tem primeru potreben postopek soodločanja z Evropskim parlamentom in mnenje Ekonomsko-socialnega odbora.

1.8 Komisija se je v tržnem letu 2004 posvetovala s številnimi organizacijami, ki predstavljajo ustrezne interesne skupine, vključno s CEFIC (Svet evropske kemijske industrije), CONCAWE (Ohranjanje čistega ozračja in voda v Evropi), Eurometaux (Evropsko združenje za kovine) in BLIC (Evropsko združenje evropske kemijske, naftne, kovinske in gumarske industrije) in BEUC (Evropska potrošniška organizacija) ter s strokovnjaki iz držav članic.

2. Povzetek predloga Komisije

2.1 Ta predlog bo dodatku priloge I k Direktivi Sveta 76/769/EGS dodal 346 vpisov snovi, ki jih Direktiva Komisije 2004/73/ES na novo razvršča ali prerazvršča. Vendar za 304 teh 346 snovi že veljajo omejitve glede prodaje splošni javnosti na podlagi njihovega predhodnega razvrščanja kot snovi r/m/r v 1. ali 2. skupino. Tako se omejitev pravzaprav nanaša le na 42 snovi.

2.2 Številne snovi omenjenih 42 snovi se uporabljajo kot surovine, vmesni produkti organske sinteze ali za določene profesionalne namene. Posvetovanja so pokazala, da se te snovi ne uporabljajo v snoveh ali pripravkih, ki so v prodaji za širšo javnost, in da ne obstaja potreba po izjemnih določilih.

2.3 Od 304 novo razvrščenih snovi, bo 145 rakotvornih snovi 2. skupine premeščenih v 1. skupino. To zahteva dva popravka po snovi: razvrstitev snovi novi skupini in črtanje snovi iz stare skupine. Prav tako je treba spremeniti opombe k vsakemu vnosu.

2.4 Namen tega predloga je ohranitev notranjega trga in sočasno zagotavljanje visoke ravni varovanja zdravja potrošnikov ter okolja. Stroški so ocenjeni kot nizki zaradi omejene uporabe teh snovi v širši javnosti. Ker se uporabe snovi r/m/r v širši javnosti ne more pravilno nadzirati z drugimi ukrepi, je predlaga omejitev prodaje edini primerni pristop.

2.5 Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za usklajitev s to direktivo, najkasneje dvanajst mesecev od začetka veljavnosti te direktive.

3. Splošne pripombe

3.1 Tako kot prejšnje spremembe Direktive Sveta 76/769/EGS tudi predložen predlog Komisije zajema veliko, v tem primeru zelo veliko, število snovi, ki med seboj niso povezane, kot denimo zemeljsko olje ogljikovodikovega toka, pesticide in fungicide, splošne industrijske kemikalije, anorganske in organske surovine, ter vmesne produkte.

3.2 Za razliko od dosedanjih sprememb predlog Komisije ne predlaga spremembe primarne zakonodaja. Ta predlog je zgolj nujna posledica sprememb razvrščanja in označevanja snovi kot to prav tako predlaga in izvaja Direktiva Sveta 2004/73/ES. Številna vprašanja glede pravilnosti razvrščanja bi morala biti že zaključena, zato jih na tej stopnji ne moremo ponovno obravnavati.

3.3 Komisija je že, kolikor se le da, ocenila stroške svojega predloga in prišla do zaključka, da na podlagi novega ali spremenjenega razvrščanja snovi kot so r/m/r snovi in omejitve prodaje splošni javnosti za proizvajalce ne bodo nastali pomembni dodatni stroški. Rezultati povpraševanj glede novega vnosa zemeljskega olja ogljikovodikovih tokov pri CONCAWE, predstavniku naftne industrije, in glede obeh novih vnosov didecilftalatov (BBP in DIPP) pri CEFIC, predstavniku kemijske industrije, te sklepe potrjujejo.

3.4 Pomanjkanje vplivov na proizvajalce pesticidov in fungicidov, ki so navedeni pod svojimi zaščitnimi imeni (benomil, azafenidin, dinokap, linuron) ali kot anorganske kemikalije (kadmijev klorid), zaradi pomanjkanja informacij o evropskih proizvajalcev teh snovi — če ti trenutno sploh obstajajo — ni mogoče jasno potrditi. Iskanje po internetu je pokazalo, da je nevarnost teh snovi za zdravje, že vsesplošno znana, tako da prepoved prodaje teh snovi splošni javnosti ne bo imela negativnih vplivov na uporabnika, kajti ustrezne nadomestilne snovi že obstajajo.

3.5 Predlog prav tako ponazarja, da so trenutno veljavni predpisi Skupnosti za tovrstne snovi na splošno težko razumljivi in se temu primerno težko izvajajo. Številne snovi, ki jih ta predlog ter seznam EINECS starih snovi navajata, so bile razvrščene kot snovi UVCB, to pomeni, kot kompleksna zmes z nepoznano ali spremenljivo sestavo, kot to definira znanstveni članek, ki je bil objavljen leta 1999, in na katerega se prav tako sklicuje opomba na 18. strani priložnika „Manual of Decisions for Implementation of the Sixth and Seventh Amendments to Directive 67/548/EGS“, ki ga je leta 2002 izdal Evropski urad za kemikalije. Te snovi nikakor niso snovi v splošnem pomenu besede; razen tega so trenutno na tržišču le redke. To potrjuje točnost ocene Komisije ob prvi objavi seznama EINECS, da je EINECS štirikratno precenil število snovi komercialnega pomena, kar pomeni, da je bilo takrat na tržišču dejansko okoli 25.000 snovi. Verjetno je nekatere teh snovi zdaj nadomestilo približno 5.000 novih snovi, ki jih navaja seznam ELINCS, in

pri katerih se pojavljajo podobne težave definiranja in identifikacije. Leta 2005 je bilo na trgu okoli 30.000 snovi. To število je realnejše kot število 100.000. Še zmeraj pa se zastavlja vprašanje dostopa javnosti in podjetij do podatkov o najmanj polovici teh snovi, ki so že zbrani, vendar se neredno aktualizirajo. Razen tega imajo pristojni upravni organi v državah članicah še naprej težave pri pravilnem razvrščanju teh snovi kot obstoječih ali novih snovi tako kot pri določitvi ustreznih urejevalnih postopkov.

3.6 Ker je bil dokument Komisije, znan pod imenom REACH, oblikovan na podlagi predloženih predpisov, ki jih ta dokument deloma tudi upošteva, naj se omenjena vprašanja kmalu tudi obravnavajo. Zato so verjetno potrebna dodatna sredstva, ki naj so kar najhitreje na razpolago.

4 Posebne pripombe

4.1 EESO podpira omejitve prodaje in uporabe nevarnih snovi in priprav, ki jih navaja predlog Komisije. Ti nujno izhajajo iz določitev o pakiranju in označevanju nevarnih snovi in pripravkov, ki jih je Komisija skupaj s strokovnjaki iz držav članic in po dogovoru s proizvajalci in drugimi interesnimi skupinami sklenila, ter jih je zato treba pozitivno oceniti

4.2 Vendar obžaluje, da se tako kot pri predhodnih spremembah Direktive Sveta 76/769/EGS snovi, ki so med seboj povezane, niso obravnavale v okviru enega samega dokumenta. To je v nasprotju z dobrim, pravočasnim, učinkovitim in predvsem preglednim upravljanjem.

4.3 Sestava seznama snovi v dodatku k predloženemu dokumentu Komisije in k Direktivi Sveta 2004/73/ES izgleda poljubna in je nepregledna. Razume naj se kot povod za to, da se v prihodnosti izboljša kakovost in razpoložljivost podatkov, preden se jim dodajo številni novi podatki. Če to s pomočjo najsodobnejših tehnologij in postopkov za vzpostavitev izboljšane sistema za širjenje podatkov tudi uspe, potem je lahko uporaba dokumenta REACH na področju shranjevanja in posredovanja podatkov, ki so ustrezni za varovanje zdravja in okolja, učinkovitejša.

4.4 Namen dokumenta REACH je prav tako poenostavitev obstoječega sistema, kar bi bilo v korist predvsem interesnim skupinam. V tem okviru vsekakor obstaja določen maneverski prostor. Ne glede na natančno formuliranje pa dokument Komisije REACH ne sme voditi do otežitve procesa, ki je že zdaj večplasten ali morda celo nepregleden.

V Bruslju, 6. aprila 2005

Predsednica

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Anne-Marie SIGMUND
